

معاون بهداشت وزیر بهداشت در گفت وگو با «ایران» با اشاره به وضعیت تأمین مواد غذایی در کشور:

با کمبود مواد غذایی مواجه نیستیم

گزارش

سمیه افشین‌فر

گروه اجتماعی

نان‌های مانده و کپک زده، برنجی که بیشتر از نیاز پخته شده، میوه‌هایی که در یخچال از یباد رفته‌اند و باقی‌مانده غذاهایی که دیگر کسی سراغشان نمی‌رود، همه این مواد غذایی راهی سطل زباله می‌شوند. این تصویر آشنای بسیاری از آشپزخانه‌های ایرانی است که به اقتصاد خانواده، امنیت غذایی، محیط‌زیست و حتی فرهنگ مصرف جامعه گره خورده است. در شرایطی که هزینه تأمین مواد غذایی سهم قابل‌توجهی از درآمد خانوار را به خود اختصاص می‌دهد، دورریز غذا بیش از هر زمان دیگری نیازمند توجه است. براساس آمارهای مطرح شده از سوی فعالان حوزه سلامت، حدود ۳۰ درصد مواد غذایی در جهان به هدر می‌رود و دست‌کم ۱۴ درصد نیز در سفره خانوارهای ایرانی دور ریخته می‌شود. این ارقام، ضرورت بازنگری در شیوه خرید، نگهداری، پخت و مصرف غذا را یادآوری می‌کند؛ موضوعی که اگرچه در نگاه اول به رفتار فردی و خانوادگی مربوط می‌شود، اما ریشه‌های آن را باید در مجموعه‌ای از عوامل جست‌وجو کرد.

آغاز دورریز از فروشگاه

دورریز غذا همیشه از لحظه جمع کردن سفره آغاز نمی‌شود. گاهی ماجرا از زمانی شروع می‌شود که فهرست خریدی در کار نیست و خانواده تحت تأثیر تخفیف‌ها، تبلیغات یا نگرانی از گران‌تر شدن کالاها، بیش از نیاز خود خرید می‌کند. بخشی از مواد غذایی در یخچال باقی می‌ماند، برخی اقلام تاریخ مصرفشان را از دست می‌دهند و میوه‌ها و سبزی‌ها پیش از آنکه مصرف شوند، کیفیت خود را از دست می‌دهند. در سوی دیگر، نبود برنامه مشخص برای وعده‌های غذایی، پخت بیش از اندازه و آشنایی ناگافی با روش‌های نگهداری مواد غذایی، احتمال دورریز را افزایش می‌دهد. در بسیاری از خانواده‌ها، باقی‌مانده غذا، نه به‌عنوان ساده غذایی قابل استفاده، بلکه به‌عنوان چیزی کم‌ارزش تلقی می‌شود، در حالی که با برنامه‌ریزی برای وعده بعدی یا نگهداری صحیح، می‌توان از هدررفت بخشی از آن جلوگیری کرد. البته همه دورریزها را نمی‌توان به رفتار مصرف‌کننده نسبت داد. از دست رفتن محصولات در مراحل تولید، برداشت، حمل‌ونقل، انبارداری و توزیع نیز بخشی از مسأله است.

علیرضا رئیس، معاون بهداشت وزیر بهداشت با تأکید بر ضرورت ارتقای سواد سلامت و اصلاح الگوی مصرف مواد غذایی به «ایران» می‌گوید: «حجم زیاد غذا و دریافت کالری بالا به‌معنای سلامتی نیست، بلکه مصرف متناسب مواد غذایی و رعایت تعادل در

دریافت کربوهیدرات، چربی و پروتئین، نقش مهمی در حفظ سلامت افراد دارد.»

رئیس با اشاره به ضرورت کاهش ضایعات و دورریز مواد غذایی توضیح می‌دهد: «براساس آمارهای جهانی، حدود ۳۰ درصد مواد غذایی در جهان دور ریخته می‌شود و دست‌کم ۱۴ درصد نیز در سفره خانواده‌ها به هدر می‌رود. این در حالی است که بیش از ۳۰ درصد جمعیت جهان با ناامنی غذایی مواجه هستند.»

او با بیان اینکه کاهش دورریز غذا باید به یکی از اولویت‌های خانواده‌ها تبدیل شود، می‌گوید: «این موضوع فقط به مسائل اقتصادی و توان مالی خانوارها

توصیه اخلاقی کافی نیست

دورریز مواد غذایی مسأله‌ای نیست که بتوان آن تنها با توصیه‌های اخلاقی یا تذکر به خانواده‌ها حل کرد. بخشی از راه‌حل به تغییر عادت‌های روزمره و بخش دیگر به اصلاح فرآیندهای تولید، توزیع و عرضه غذا مربوط است. سیاست‌گذاری مؤثر در این حوزه باید بر پایه آمارهای دقیق، شناسایی نقاط اصلی هدررفت و تقسیم مسئولیت میان دستگاه‌های مختلف انجام شود. وزارت بهداشت نیز از مسیر ارتقای سواد سلامت و آموزش الگوی تغذیه سالم می‌تواند در اصلاح رفتارهای مصرفی نقش داشته باشد. طراحی الگوی مناسب بشقاب غذایی و آگاه‌سازی خانواده‌ها درباره مقدار مورد نیاز گروه‌های مختلف غذایی، از جمله اقداماتی است که می‌تواند به انتخاب آگاهانه‌تر مواد غذایی کمک کند. با این حال، اثربخشی این آموزش‌ها زمانی بیشتر خواهد شد که با برنامه‌های مستمر، اطلاع‌رسانی عمومی و ارزیابی نتایج همراه باشد. خانواده‌ها هم می‌توانند با تنظیم فهرست خرید، توجه به تاریخ مصرف، نگهداری صحیح مواد غذایی، پخت متناسب با تعداد افراد و استفاده از باقی‌مانده غذا، سهم خود را در این مسیر ایفا کنند. اما مسئولیت اصلی تنها بر دوش مصرف‌کنندگان نیست. تولیدکنندگان، فروشگاه‌ها، مراکز عرضه غذا، نهادهای مسئول در حوزه کشاورزی و دستگاه‌های متولی سلامت و محیط‌زیست نیز باید در کاهش ضایعات نقش فعال داشته باشند. بهبود زیرساخت‌های نگهداری و حمل‌ونقل، مدیریت موجودی فروشگاه‌ها، تسهیل اهدای ایمن مواد غذایی مازاد و آموزش شیوه‌های صحیح مصرف، می‌تواند بخشی از راه‌حل باشد.

برش

سراب «دیپلم دلاری» در بن بست ارزشیابی

طبق اعلام آموزش و پرورش، مدارس آنلاین هیچ مجوزی ندارند

و مدارک‌شان در داخل کشور فاقد هرگونه اعتبار است

گزارش

ملیحه محمود خواجه

گروه اجتماعی

گسترش ابزارهای ارتباطی و تحولات آموزش در بستر وب پس از همه‌گیری کرونا، الگوهای سنتی تدریس را دستخوش دگرگونی‌های جدی کرده است. با این حال، در سایه نبود آگاهی و عطش روزافزون برخی خانواده‌ها برای فراهم کردن ورود فرزندان‌شان به دانشگاه‌های مطرح جهان، پدیده‌ای نوظهور و نگران‌کننده به نام «مدارس آنلاین بین‌المللی» در فضای مجازی قد علم کرده است. مراکزی که با الهام از مدل «آموزش در خانه و با وعده اعطای مدرک معتبر کشورهای نظیر کانادا و بریتانیا بدون نیاز به ترک خاک کشور»، خانواده‌ها را به پرداخت شهریه‌های سنگین و نجومی دلاری ترغیب می‌کنند. اراقی که در سال تحصیلی جاری گاه از مرز ۸ تا ۷ هزار دلار، یعنی بیش از یک میلیارد و ۵۰۰ میلیون تومان عبور می‌کند؛ هزینه‌ای گزاف که در نهایت خروجی آن چیزی جز سراب و بی‌اعتباری در نظام آموزش رسمی جمهوری اسلامی ایران نیست.

تب تند مهاجرت تحصیلی بدون اخذ ویزا

یک جست‌وجوی ساده در موتورهای جست‌وجو و شبکه‌های اجتماعی، دریچه‌ای از تبلیغات پرزرق‌وبرق را پیش روی مخاطب باز می‌کند: «تحصیل در دبیرستان‌های معتبر کانادا از خانه»، «بدون نیاز به ویزا و هزینه‌های سرسام‌آور اقامت، دیپلم بین‌المللی بگیرید» و «پلی مطمئن برای ورود تضمینی به دانشگاه‌های تراز اول جهان». در این شیوه، خانواده با این تصور که دیگر نیازی به پرداخت صدها هزار دلار هزینه اسکان، شهریه حضوری دانش‌آموزی در خارج از کشور و پذیرفتن خطرات دوری و غربت فرزند در سنین حساس نوجوانی نیست، قریب حذف هزینه‌های سفر و اقامت را می‌خورد. سیستم مالی این مؤسسات به دو شیوه عمل می‌کند: برخی تمام شهریه سالانه را یک‌جا مطالبه می‌کنند و برخی دیگر براساس «تعداد درس‌های انتخابی» صورت حساب دلاری تنظیم می‌کنند. برای مثال، در مدارس آنلاین منتسب به کانادا، هزینه تحصیل سالانه حدود ۸ تا ۷ هزار دلار است؛ مبلغی که از یک‌ونیم میلیارد تومان فراتر می‌رود. اما سؤال بنیادین این است: پشت پرده این درگاه‌های مجازی چیست و

دورریز غذا به معنای هدررفت مجموعه‌ای از منابع است که تأمین آنها برای کشور اهمیت دارد.

این مسأله در کشوری که با محدودیت منابع آب و ضرورت مدیریت مصرف انرژی روبه‌رو است، اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. محصولی که به زباله تبدیل می‌شود، پیش از رسیدن به سطل زباله، بخشی از منابع طبیعی و اقتصادی کشور را نیز مصرف کرده است. ناپسند بودن دورریز غذا زمانی آشکارتر می‌شود که آن را در کنار مسأله ناامنی غذایی قرار دهیم. در جهان، میلیون‌ها نفر برای دسترسی مستمر به غذای کافی و مغذی با مشکل مواجه‌اند. در چنین شرایطی، هدررفت بخشی از مواد غذایی پرسشی جدی درباره شیوه تولید، توزیع و مصرف منابع غذایی ایجاد می‌کند. البته کاهش دورریز به‌تنهایی به معنای حل گرسنگی یا ناامنی غذایی نیست، چون دسترسی به غذا علاوه بر میزان تولید، به درآمد خانوار، قیمت‌ها، زیرساخت‌های توزیع و سیاست‌های حمایتی نیز وابسته است. با این حال، جلوگیری از هدررفت غذا می‌تواند بخشی از فشار بر منابع را کاهش دهد و در کنار سیاست‌های مناسب توزیع و حمایت اجتماعی، به استفاده کارآمدتر از ظرفیت‌های موجود کمک کند. نکته مهم در این زمینه فرهنگ مصرف است. در جامعه‌ای که از یک سو دورریز غذا در برخی موقعیت‌ها، رفتاری عادی تلقی می‌شود، آموزش عمومی درباره ارزش غذا و پیامدهای هدررفت آن ضرورتی اجتماعی است. اما کاهش دورریز مواد غذایی به مجموعه‌ای از اقدامات هماهنگ نیاز دارد؛ اقداماتی که وزارت بهداشت در قالب برنامه‌های سواد سلامت آن را دنبال می‌کند.

معاون بهداشت وزیر بهداشت با اشاره به اقدامات این معاونت در زمینه خودمراقبتی و ارتقای سواد سلامت می‌گوید: «وزارت بهداشت در این حوزه برنامه‌های متعددی را دنبال می‌کند و در همین راستا، برای اولین‌بار در کشور، به جای هرم غذایی، «بشقاب غذایی» طراحی شده است.»

رئیس توضیح می‌دهد: «بشقاب غذایی نشان می‌دهد هر یک از گروه‌های غذایی از جمله کربوهیدرات‌ها، چربی‌ها و پروتئین‌ها باید چه سهمی در الگوی تغذیه‌ای داشته باشند. هدف از این اقدام، کمک به اصلاح الگوی مصرف و آگاهی بخشی درباره میزان مناسب دریافت مواد غذایی است.»

او با تأکید بر اینکه کاهش دورریز غذا، هم از نظر اقتصادی و هم از منظر سلامت و محیط‌زیست اهمیت دارد، می‌گوید: «هدرفت مواد غذایی علاوه بر آسیب به محیط‌زیست، به معنای از دست رفتن منابعی است که می‌توانند برای تأمین نیازهای غذایی افراد مورد استفاده قرار گیرند. بنابراین، خانواده‌ها باید متناسب با نیاز خود غذا تهیه و مصرف کنند تا از دورریز مواد غذایی جلوگیری شود.»

معاون بهداشت وزیر بهداشت با اشاره به تأکید سازمان ملل متحد بر ضرورت کاهش ضایعات غذایی می‌گوید: «این موضوع در سطح بین‌المللی مورد توجه قرار گرفته و در کشور ما نیز بر اصلاح الگوی مصرف و جلوگیری از هدررفت مواد غذایی تأکید می‌شود.» رئیس با اشاره به وضعیت تأمین مواد غذایی در کشور بیان می‌کند: «در حال حاضر با کمبود مواد غذایی و هم از سطح مصرف مواجه نیستیم، هرچند ممکن است افزایش قیمت‌ها وجود داشته باشد اما خوشبختانه کمبود مواد غذایی گزارش نمی‌شود.»

آموزش و پرورش دریافت نکرده‌اند.» سلیمی درباره وضعیت ثبت‌نام این دانش‌آموزان در سیستم آموزشی کشور می‌گوید: «تکنه‌ای که والدین باید بدانند این است که دانش‌آموزان این مدارس در هیچ‌کدام از سامانه‌های رسمی آموزش و پرورش ایران، از جمله «سناد» یا «سپدا»، ثبت‌نام نمی‌شوند. در واقع از دیدگاه آموزشی، ثبت‌نام از این دانش‌آموزان در سیستم آموزش رسمی کشور وجود ندارد و این افراد در عمل در وضعیت باتکلیف آموزشی قرار می‌گیرند.»

اخیراً شاهد

فعالیت

مراکزی

تحت عنوان

مدارس

آنلاین

خارجی

هستیم که با

الگوپردازی از

سیستم‌های

آموزش در

خانه اقدام

به جذب

دانش‌آموزان

می‌کنند.

این مراکز

هیچ‌گونه

وجاهت

قانونی در

نظام تعلیم

و تربیت

جمهوری

اسلامی ایران

ندارند و

فعالیت آنها

کاملاً غیرمجاز

است

هیچ رأیی برای این مدارک صادر نمی‌شود

بزرگ‌ترین شوک به والدینی وارد می‌شود که گمان می‌کنند با در دست داشتن یک مدرک خارجی، کار تمام است. سلیمی در بخش دیگری از گفت‌وگو آب پاکی را روی دست خانواده‌ها می‌ریزد و می‌گوید: «بسیاری از این مراکز با وعده صدور مدرک تحصیلی معتبر، خانواده‌ها را ترغیب به ثبت‌نام می‌کنند، اما این مدارک به‌دلیل عدم تبعیت از استانداردهای آموزشی، نظارتی و حقوقی جمهوری اسلامی ایران در داخل کشور هیچ‌گونه اعتباری ندارند. مدارک صادره توسط این مدارس فاقد رأی از سوی کمیسیون ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی است و مدارک صادره از این مراکز-آنرا-ش به هیچ عنوان مورد بررسی و ارزشیابی قرار نخواهد گرفت.»

او توضیح می‌دهد: «با این اوصاف پرونده تحصیلی این دانش‌آموزان برای ادامه تحصیل در دانشگاه‌های کشور یا ورود به مقاطع بالاتر با بن بست جدی مواجه خواهد بود.»

شگردهای زیرزمینی؛ شرکت غیررسمی

در امتحانات داخلی و توصیه‌نامه‌های پولی

گستره فعالیت این مجموعه‌ها صرفاً به یک سایت ختم نمی‌شود. گزارش‌های واسطه‌حکایت از شکل‌گیری یک شبکه واسطه‌گری خطرناک در داخل کشور دارد. براساس گزارش‌های موجود، برخی مؤسسات و افراد با استفاده از ارتباطات خود در مدارس، زمینه ثبت‌نام دانش‌آموزان مسلط به زبان‌های خارجی را در مدارس آنلاین کشورهای دیگر فراهم می‌کنند. در این میان، برخی دانش‌آموزان با توافق‌هایی غیررسمی با بدون خبر فعال در مدارس ایران، صرفاً در امتحانات شرکت می‌کنند تا مدرک تحصیلی داخلی، دریافت کنند. آتلاین خارجی تشویق می‌شوند و در ازای پرداخت مبالغی، گواهی‌نامه به توصیه‌نامه‌هایی برای استفاده در فرآیندهای احتمالی بورسیه دریافت می‌کنند؛ در حالی که داشتن یک مدرک مدرسه آتلاین لزوماً به معنای پذیرش در دانشگاه خارجی نیست و اگر خانواده‌ای بخواهد از این مدرک برای ادامه تحصیل در ایران استفاده کند، با بن بست ارزشیابی روبه‌رو خواهد شد.

اجتماعی

اخبار

کاهش ۳.۵ میلیون نفری

جمعیت دانش آموزی تا سال ۱۴۱۲

سخنگوی وزارت آموزش و پرورش با اشاره به پیش‌بینی کاهش جمعیت دانش‌آموزی کشور تا سال ۱۴۱۲، این روند را ناشی از کاهش زاد و ولد دانست و گفت: «جمعیت دانش‌آموزی کشور در سال گذشته حدود ۱۶ میلیون و ۲۰۰ هزار نفر بود که این رقم در سال جاری به حدود ۱۶ میلیون و ۱۰۰ هزار نفر می‌رسد. همچنین تعداد دانش‌آموزان ورودی پایه اول ابتدایی امسال نزدیک به ۱۰۰ هزار نفر نسبت به سال گذشته کاهش یافته است.»

علی‌فرهادی با ابراز نگرانی از تداوم روند کاهش جمعیت دانش‌آموزی گفت: «پیش‌بینی می‌شود تا سال ۱۴۱۲ بیش از سه میلیون و ۵۰۰ هزار نفر از جمعیت دانش‌آموزی کشور کاسته شود و شمار دانش‌آموزان به حدود ۱۲.۵ میلیون نفر برسد.» به گفته او، سیاست‌گذاری مناسب در حوزه جمعیت می‌تواند به کنترل این روند کمک کند.

به گزارش ایرنا، سخنگوی وزارت آموزش و پرورش با اشاره به ادامه روند ثبت‌نام مدارس گفت: «با وجود آغاز سال تحصیلی و تشکیل کلاس‌های درس، آموزش و پرورش همچنان پذیرای دانش‌آموزانی است که برای ادامه تحصیل مراجعه می‌کنند و روند ثبت‌نام متوقف نشده است.»

فرهادی تأکید کرد: «این وزارتخانه برای جلوگیری از بازماندن کودکان از تحصیل، پیگیری‌های قانونی را دنبال می‌کند و با قوه قضائیه در زمینه الزام والدین به ثبت‌نام فرزندان در سن تحصیل همکاری دارد.»

او درباره کاهش هفت هزار نفری جمعیت دانش‌آموزی تهران نیز گفت: «این کاهش لزوماً به معنای ثبت‌نام نکردن دانش‌آموزان نیست و تغییرات جمعیتی و کاهش زاد و ولد از عوامل مؤثر در این روند به شمار می‌روند.»

فرهادی بار د شایعات مربوط به غیرحضوری شدن سراسری مدارس توضیح داد: «مدارس کشور به‌صورت حضوری فعالیت می‌کنند و برنامه‌ای برای تعطیلی شدن سراسری مدارس وجود ندارد. در صورت ضرورت تعلیلی یا تغییر شیوه فعالیت مدارس به دلیل آلودگی هوا یا برخورد هوا، تصمیم‌ها به‌صورت رسمی اعلام خواهد شد.»

او از خانواده‌ها خواست اخبار مربوط به فعالیت مدارس را از مراجع رسمی وزارت آموزش و پرورش بپیکری کنند. سخنگوی این وزارتخانه همچنین درباره احتمال برگ‌زاری آزمون استخدامی جدید معلمان گفت: «جذب نیروی انسانی از طریق دانشگاه فرهنگیان و دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی انجام می‌شود و برگ‌زاری آزمون استخدامی از مسیر ماده ۲۸، به بررسی نیازها و ظرفیت‌های این دو دانشگاه و هماهنگی با سازمان اداری و استخدامی کشور و سازمان برنامه و بودجه بستگی دارد. برگ‌زاری آزمون استخدامی جدید برای امسال هنوز قطعی نیست و پس از ارزیابی نیازهای آموزش و پرورش درباره آن تصمیم‌گیری خواهد شد.»

فرهادی با اشاره به ساماندهی نیروی انسانی مدارس گفت: «در حال حاضر هیچ کلاس درسی بدون معلم نیست و سازماندهی نیروها در همراه با سرعت بیشتری انجام شده است.» او توضیح داد: «بخشی از نیاز مدارس از طریق تدریس اضافی معلمان شاغل و بخشی با همکاری معلمان بازنشسته تأمین می‌شود. دانشگاه فرهنگیان و دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی نیز از مسیرهای اصلی تأمین نیروی انسانی مورد نیاز آموزش و پرورش هستند.»

هشدار وزارت بهداشت درباره کلاهبرداری

با وعده پذیرش بدون آزمون پزشکی

معاونت آموزشی وزارت بهداشت درباره کلاهبرداری برخی افراد و گروه‌های سودجو با وعده پذیرش تضمینی و فروش صندلی در رشته‌های پزشکی و دندانپزشکی اطلاع داد و از داوطلبان خواست اطلاعات پذیرش را تنها از مراجع رسمی بپیکری کنند. معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اعلام کرد برخی افراد با ادعای برخورداری از سهمیه ویژه، ارتباط با دانشگاه‌ها یا امکان پذیرش خارج از ضوابط رسمی، اعتماد داوطلبان و خانواده‌های آنان را جلب می‌کنند و در ازای وعده پذیرش بدون آزمون، مبالغ هنگفتی مطالبه می‌کنند. برخی سودجویان با تبلیغات فریب‌دهنده و وعده تضمین قبولی در رشته‌های علوم پزشکی، متقاضیان را به پرداخت مبالغ کلان ترغیب می‌کنند؛ در حالی که پذیرش در این رشته‌ها تابع ضوابط و مقررات رسمی است و ادعاهای مطرح‌شده درباره فروش صندلی یا پذیرش خارج از چارچوب قانونی باید با احتیاط جدی بررسی شود.

در همین زمینه، مرکز حراست وزارت بهداشت اعلام کرده است که موضوع فعالیت این افراد از طریق مراجع قانونی و قضایی در حال پیگیری است.

وزارت بهداشت با تأکید بر ضرورت هوشیاری داوطلبان و خانواده‌ها توصیه کرد از اعتماد به تبلیغات غیرمعتبر و پرداخت وجه به اشخاص یا مؤسسات فاقد مجوز خودداری کنند. همچنین اطلاعات مربوط به شرایط پذیرش و ثبت‌نام در رشته‌های علوم پزشکی باید صرفاً از طریق مراجع رسمی، از جمله وزارت بهداشت، سازمان سنجش آموزش کشور، مرکز سنجش آموزش پزشکی و دانشگاه‌های مربوطه دریافت شود.

براساس این توصیه، داوطلبانی که با موارد مشکوک یا پیشنهادهای غیرقانونی مواجه می‌شوند، باید مستندات و مدارک مربوط را نگهداری کرده و موضوع را برای بررسی به مراجع قانونی گزارش دهند.

مقابله با کلاهبرداری در زمینه پذیرش دانشگاهی، علاوه بر جلوگیری از تحمیل خسارت مالی به خانواده‌ها، در صیانت از عدالت آموزشی و حفظ اعتبار نظام آموزش علوم پزشکی کشور اهمیت دارد. به همین دلیل آگاهی از ضوابط رسمی پذیرش و پرهیز از اعتماد به وعده‌های خارج از چارچوب قانونی می‌تواند نقش مهمی در پیشگیری از سوءاستفاده از داوطلبان داشته باشد.